

PILAR III

**Offentliggjøring av finansiell informasjon etter
kapitalkravforskriften**

Oppdatert per 31.12.2010

Innhold:

1	Innledning	3
2	Kapitaldekningsregelverk – Basel II.....	3
2.1	Kapitaldekningsregler i Helgeland Sparebank	4
3	Oversikt over konsernet.....	4
4	Ansvarlig kapital og kapitalkrav.....	5
4.1	Ansvarlig kapital	5
4.2	Kapitalkrav	6
5	Risikostyring og kapitalstyring i Helgeland Sparebank.....	7
5.1	Generelt om styring og kontroll	7
5.2	Organisering	8
5.3	Risikogrupper (definisjoner)	9
5.4	Kapitalstyring	9
6	Styring og kontroll Pilar I.....	10
6.1	Kredittrisiko	10
6.2	Operasjonell risiko	20
7	Styring og kontroll Pilar II	20
7.1	Metodevalg og beregning av økonomisk kapital	20
7.2	Konsentrasjonsrisiko	20
7.3	Likviditetsrisiko	21
7.4	Markedsrisiko.....	22
7.5	Forretningsrisiko	23

1 Innledning

Kapitaldekningsregelverket stiller blant annet krav om offentliggjøring av informasjon om risikostyring, risikoeksponering og soliditetsforhold. Dette dokumentet oppfyller konsernet Helgeland Sparebank sin informasjonsplikt etter dette regelverket.

Dette dokumentet oppdateres og publiseres årlig. Oppdatert informasjon om kapitalkrav og ansvarlig kapital oppdateres kvartalsvis og offentliggjøres i form av note til bankens kvartalsregnskap.

Alle beløp i dokumentet er angitt i mill. kr. med mindre noe annet er spesifisert.

2 Kapitaldekningsregelverk – Basel II

EUs direktiv for kapitaldekning bygger på en ny standard for beregning av kapitaldekningen og vektlegger;

- Bedre risikostyring og kontroll
- Mer risikofølsom kapital
- Tettere tilsyn
- Økt informasjon til markedet

Det nye regelverket bygger på tre pilarer:

- Pilar I - Minimumskrav til ansvarlig kapital
Pilar II - Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging
Pilar III - Bankens offentliggjøring av informasjon

Pilar I – Minimumskravet til ansvarlig kapital

Reglene har et krav til minimumskapital på 8 %. Utarbeidelse av beregningsgrunnlaget for kredittrisiko og nytt kapitalkrav for operasjonell risiko er endret.

$$\frac{\text{Kjernekapital + Tilleggskapital}}{\text{Kredittrisiko + Markedsrisiko + Operasjonell risiko}} \geq 8 \%$$

Kapitalkravet inneholder ulike metoder for beregning, bankene kan velge metoder. De ulike metodene er vist nedenfor:

Kredittrisiko	Operasjonell risiko
Standardmetoden	Basismetode
Grunnleggende IRB-metode*	Sjablongmetoden
Avansert IRB-metode*	AMA-metoden*

*) Metodene krever godkjenning av kredittilsynet

Pilar II - Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging

Pilar II stiller krav til bankens prosess for å vurdere sin totale kapital i forhold til risikoprofil og en strategi for å opprettholde sitt kapitalnivå, ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). ICAAP omfatter risikotyper som ikke er dekket av Pilar I, og skal være fremoverskuende. Tilsynsmyndighetene skal overvåke og evaluere bankens interne vurdering av kapitalbehov og tilhørende strategi.

Pilar III – Offentliggjøring av informasjon

Pilar III omfatter krav til offentliggjøring av informasjon. Dette dokumentet oppfyller banken sin plikt til offentliggjøring av informasjon etter kapitaldekningsregelverket.

2.1 Kapitaldekningsregler i Helgeland Sparebank

De metodene som Helgeland Sparebank benytter ved beregning av kapitalbehovet for kredittrisiko og operasjonell:

Kredittrisiko	Markedsrisiko	Operasjonell risiko
Standardmetode	Standardmetoden	Basismetoden

3 Oversikt over konsernet

Tabellen nedenfor viser en oversikt over bankens datterselskap og de ulike konsolideringsprinsipp både for regnskapsformål og kapitaldekningsformål.

Datterselskaper er alle selskaper som Helgeland Sparebank har bestemmende innflytelse overfor. Bestemmende innflytelse oppnås normalt når konsernet eier, enten direkte eller indirekte, mer enn 50 % av aksjene, og er i stand til å utøve faktisk kontroll over selskapet. Oppkjøpsmetoden er brukt ved regnskapsføring av oppkjøpte enheter.

Investeringer i datterselskaper (DS)*Morbank*

Datterselskap	Forr. kontor	Antall aksjer	Eier andel	Bokført verdi	Regnskap modell	Kapital dekning
ANS Bankbygg Mo	Mo i Rana	5.591	97 %	45,0	Full kons.	Full kons.
AS Sparebankbygg	Mosjøen	100	100 %	0,1	Full kons.	Full kons.
Helgeland Spb.eiend.selskap AS	Mosjøen	100	100 %	0,4	Full kons.	Full kons.
Helgeland Boligkreditt	Mo i Rana	150.000	100 %	150,0	Full kons.	Full kons.
Helgeland Utviklingsselskap AS	Brønnøysund	500	100 %	8,0	Full kons.	Full kons.
Balanseført verdi 31.03.09.				203,5		

Datterselskap Helgeland Boligkreditt AS er underlagt regelverk om kapitaldekning og har en aksjekapital på 50 mill. kr.

Tilknyttede selskaper er selskaper der konsernet utøver betydelig innflytelse. Dette vil normalt være investeringer på mellom 20 % og 50 % av selskapenes egenkapital. I konsernet er investeringer i tilknyttede selskaper regnskapsført etter egenkapitalmetoden.

Investeringer i tilknyttede selskaper (TS)

						<i>Konsern</i>
	Forr. kontor	Antall aksjer	Eier andel	Bokført verdi	Regnskap modell	Kapital dekning
ROI Invest AS	Mo i Rana	25.840	48 %	104 EK-	metoden	Forholdsm. kons.
Eiendomsmegler Helgeland AS	Mo i Rana	1.071	34 %	1 EK-	metoden	Forholdsm. kons.
Helgeland Vekst AS	Sandnessjøen	348.354	48 %	52 EK-	metoden	Forholdsm. kons.
Storgt. 73 AS	Mosjøen	60	43 %	2 EK-	metoden	Forholdsm. kons.
Sum investeringer i TS				159		

4 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

Den ansvarlige kapital består av kjernekapital og tilleggs kapital. Ved beregning gjelder fradrag, tillegg i.h.t. definisjoner i kapitaldekningsforskriftene.

4.1 Ansvarlig kapital

Morbank				Konsern	
31.12.09	31.12.10			31.12.10	31.12.09
220	935	Egenkapitalbevis kapital		935	220
129	97	Overkursfond		97	129
-1	-1	Egne egenkapitalbevis		-1	-1
348	1.031	Sum innskutt kapital		1.031	348
1019	352	Sparebankens fond og annen egenkapital		352	1019
98	93	Fond for urealisert gevinster		92	96
33	23	Gavefond		23	33
22	10	Gavefond stiftelse		10	22
29	81	Utjevningsfond		81	29
8	51	Utbytte avsatt til utdeling, klassifisert som egenkapital		51	8
0	0	Annen egenkapital		19	6
1.209	610	Sum opptjent egenkapital		628	1.213
Fradrag:					
-151	-194	Urealisert gevinst/ utbytte/ gaver/ immaterielle eiendeler		-195	-151
1.406	1.447	Sum kjernekapital		1.464	1.410
42	39	Netto urealisert gevinster		38	41
42	39	Sum tilleggs kapital		38	41
1.448	1.486	Sum netto ansvarlig kapital		1.502	1.451
10.833	11.592	Vektet beregningsgrunnlag		12.436	11.171
13,37	12,82	Kapitaldekning i %		12,07 %	12,99 %
12,98	12,48	Herav kjernekapital		11,77 %	12,62 %

4.2 Kapitalkrav

Minimumskravet til ansvarlig kapital.

Morbank			Konsern	
31.12.09	31.12.10		31.12.10	31.12.09
0	0	Stater og sentralbanker	0	0
38	50	Lokale og regionale myndigheter (herunder	50	38
0	0	Offentlig eide foretak	0	0
625	870	Institusjoner	560	575
3.350	3.750	Foretak	3.759	3.350
2.586	2.719	Massemarkedsengasjementer	2.711	2.586
3.063	2.896	Engasjementer med pant. i eiendom	3.965	3.625
188	276	Forfalte engasjementer	276	188
0	145	Obligasjoner med fortrinnsrett	55	25
113	2	Andeler i verdipapirfond	2	0
245	268	Øvrige engasjementer	431	159
10.208	10.976	Sum kredittrisiko	11.809	10.546
738	728	Kapitalkrav operasjonell risiko 1)	738	738
-113	-112	Fradrag i kapitalkravet	-111	-113
10.833	11.592	Totalt beregningsgrunnlag	12.436	11.171

1) Konsernet benytter basismetoden for beregning av krav til ansvarlig kapital som skal dekke operasjonell risiko. Beregningsgrunnlaget er 15 % av gjennomsnitt inntekt de tre siste år, multiplisert med 12,5. Inntekten som tas med i beregningsgrunnlaget er i.h.t. kapitaldekningsforskriftene § 42-1 (3).

5 Risikostyring og kapitalstyring i Helgeland Sparebank

5.1 Generelt om styring og kontroll

Styret er opptatt av å sikre at konsernet har god risikostyring og intern kontroll. Konsernets prinsipper og rammer for intern kontroll og risikostyring er nedfelt i egne styringsdokumenter som gjennomgås av styret:

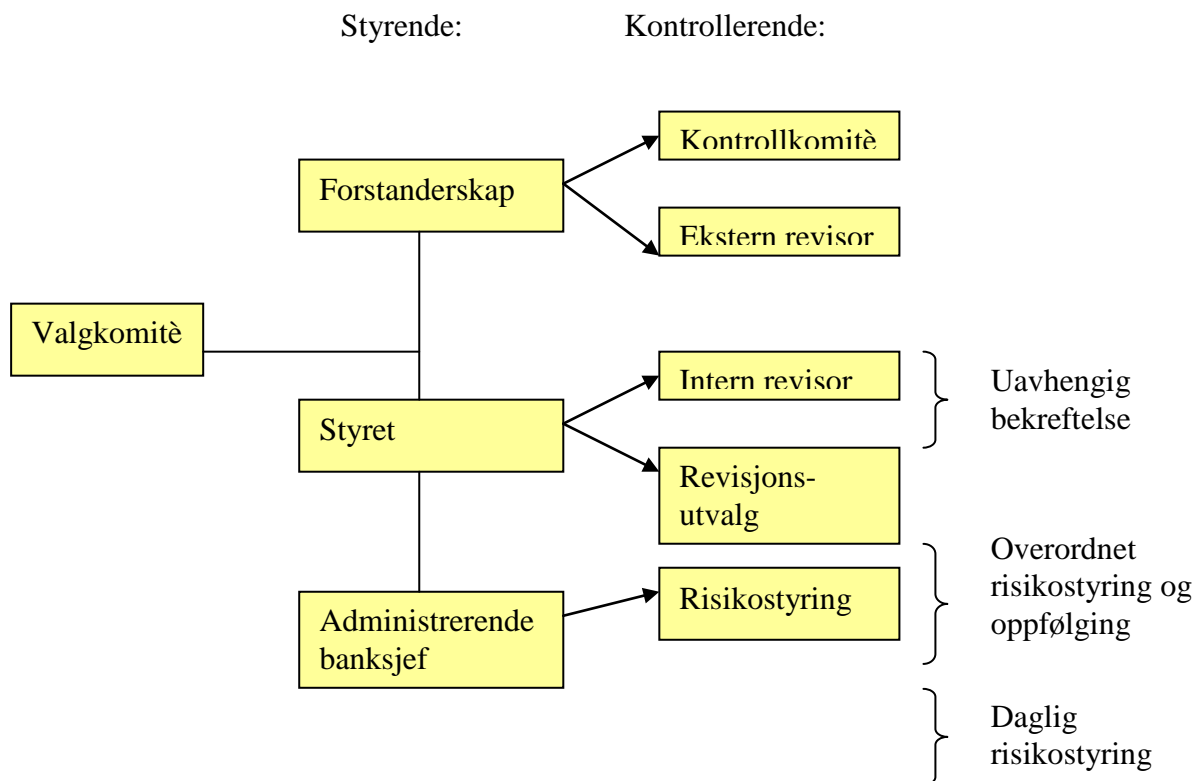
- Policy eierstyring og selskapsledelse
- Policy risikostyring og intern kontroll
- Retningslinjer og krav til systemer og prosesser

Styringsdokumentene er konsernets interne rammeverk for god styring og kontroll, og policyen gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risikostyring, samtidig som den skal sikre at konsernet har en effektiv og hensiktsmessig prosess for dette.

5.2 Organisering

Oversikt over styrende og kontrollerende organer i Helgeland Sparebank:

Styret

Styret fastlegger de overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringer i banken. Styret i Helgeland Sparebank har overordnet ansvar for at:

- banken har en tilstrekkelig ansvarligkapital ut fra forsvarlig risikoprofil
- kapitalkrav i lover og forskrifter overholdes, herunder at de tilfredsstillende intern kontroll krav som følger av BASEL II og ICAAP regelverk.

Revisjonsutvalg

Styret har nedsatt revisjonsutvalg som skal se til at Helgeland Sparebank har en uavhengig og effektiv ekstern og intern revisjon samt regnskaps- og risikorapportering som er i tråd med lover og forskrifter.

Adm. banksjef

Adm. banksjef har det operative ansvaret for bankens overordnede risikostyring, herunder utvikling av effektive styringssystemer og forsvarlig intern kontroll i.h.t. forskriftens krav.

Intern revisjon

Konsernets internrevisjon utgjør ett årsverk og er direkte underlagt styret. Intern revisor skal vurdere om det er etablert betryggende rutiner på de viktigste områder i banken for å redusere risiko. Internrevisor skal også etterprøve at rutiner og retningslinjer etterleves.

Banksjef risikostyring

Bankens risikostyringsenhet utgjør to årsverk. Banksjef risikostyring er direkte underlagt adm. banksjef og har ansvaret for å overvåke og koordinere den samlede risikostyringen i banken.

Forretningsområdene

Oppfølging, rapportering og overvåkning, alle lederne i banken er ansvarlig for den daglige risikostyringen innenfor eget ansvarsområde.

Compliance (Etterlevelse)

Banken har klart definert ansvarsområder og arbeidsprosesser som skal sikre:

- at bankens verdi syn og etiske retningslinjer følges
- prosess for å fange opp endringer i lover og forskrifter
- prosess for etterlevelse av lover og forskrifter

5.3 Risikogrupper (definisjoner)

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som faren for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor banken.

Operasjonell risiko

Risiko for tap som følge av menneskelige feil (brudd på rutiner/retningslinjer, manglende kompetanse, uklar policy m.v.), systemer (svikt i IKT eller andre systemer) eller eksterne hendelser (kriminalitet, naturkatastrofer).

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko er et element i den samlede kredittrisiko og kan defineres som risiko for tap på som følge av konsentrasjon mot for eksempel store kunder, bransjer eller geografisk område.

Likviditetsrisiko

Risikoen for ikke å kunne innfri forpliktelser eller evne til å finansiere eiendeler, eller økt vekst.

Markedsrisiko

Risiko for tap p.g.a. endringer i markedskurser eller renter.

Forretningsmessig risiko

Risiko knyttet til uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av eksterne forhold som markedssituasjon eller myndighetenes reguleringer.

Compliance risiko (etterlevelse)

Risiko for at konsernet pådrar seg offentlig sanksjoner. Bøter, økonomiske tap eller svekket omdømme som følge av at manglende etterlevelse av lover, forskrifter, standarder og interne retningslinjer.

5.4 Kapitalstyring

Gjennom lovverket er Helgeland Sparebank underlagt et regelverk for minstekrav til kapitaldekning og soliditet. CEBS (Committee og European Banking Supervisors) har gitt retningslinjer for tilsynsmyndighetene når de skal vurdere institusjonens prosesser for styring av risiko og kapitalbehov i form av en ICAAP-prosess.

Dette sikres gjennom risikovurderingsprosess. Prosessen er en integrert del av bankens strategi og styringsprosess.

Kapitalstyringen skal sikre

- Tilfredsstillende kapital ut fra strategisk målbilde og vedtatte forretningsstrategi
- En tilfredsstillende kapital ut fra valgt risikoprofil

I bankens årlige strategiprosess utarbeides en kapitalplan som skal sikre en langsiktig og målrettet kapitalstyring. Treårs prognoser fremskriver den finansielle utviklingen. I tillegg utarbeides det økonomiske stresstester som viser en situasjon med alvorlige økonomiske tilbakeslag.

Helgeland Sparebanke har en målsetting om en

- Total kapitaldekning på 12,5 %
- Kjernekapitaldekning på 11,0 %.

6 Styring og kontroll Pilar I

6.1 Kredittrisiko

Styring og kontroll

Konsernets strategi på kredittområdet er utledet fra den overordnede strategien og inneholder retningslinjer for fordeling mellom person -og bedriftsmarkedet, konsentrasjonsrisiko og geografiske begrensninger. For løpende oppfølging av risiko i styret er det definert et sett av rapporter som fremlegges med ulike frekvenser.

Det er etablert en rekke rutiner som ivaretar behandling og oppfølging av kredittrisiko administrativt. De viktigste virkemidlene i utøvelsen av kredittreglementet er:

- Restriktiv kredittgivning i forhold til
 - spesielt definerte bransjer
 - knoppskyting fra egne næringslivskunder
 - overtakelse av næringslivskunder fra andre banker
- Skjerpet krav til risikodeling gjennom høyere egenkapitalandel
- Etterlevelse av Finanstilsynets ti kjøreregler med kvartalsvis rapportering til styret
- Styring av virksomheten gjennom bruk av saksgangsystemer og fullmaktsrammer
- Sterk fokus på regelverket knyttet til bruk av kredittfullmakter, herunder spesielt dokumentasjonskrav rundt kundens betjeningsevne, samt beskrivelse av kritiske faktorer i tilknytning til bevilgningen
- Høy kompetanse og lang erfaring hos medarbeidere knyttet til utlånsvirksomheten
- Kredittgivning til enkeltkunder og bransjer vurderes opp mot medarbeidernes samlede kompetanse
- Kreditt gis primært til kunder innenfor bankens geografiske nedslagsfelt med unntak av gode personkunder hvor tilknytning til Helgeland er tilstrekkelig

Konsernets kredittstrategi evalueres årlig. Kredittrisikoeksponeringen styres og følges opp gjennom regelmessige analyser av låntakeres og potensielle låntakeres evne til å betjene renter og avdrag, samt en vurdering av den sikkerhet som ligger til grunn for lånet. Det er også etablert oppfølging av utvikling på porteføljekvaliteten.

Banken har i 2010 videreført valideringen av modellen for beregning av gruppedekrivninger basert på egne scoremodeller. Modellen baserer seg på sannsynlighet for mislighold og tapsgrad gitt at et engasjement går i mislighold.

Valideringen viser at scoremodellene vurderes som tilfredsstillende og at den differensierer godt mellom kunder med ulik risiko.

Økonomisk kapital

Banken sin risiko i engasjement er ivaretatt gjennom kapitalbehov i.h.t. standardmetoden.

Tabellen nedenfor viser konsernets totalengasjement mot kunder samt kredittinstitusjoner fordelt på risikoklassifisering, kunde grupper og geografi. Løpetidstabell viser gjenstående løpetid for utlån, garantier og ubenyttet trekkrettigheter til kunder og kredittinstitusjoner. Gjennomsnitt engasjementsbeløp er her definert som inngående beløp 01.01.2010 og utgående beløp 31.12.2010, delt på to.

Øvrige tabeller viser også samlede engasjementsbeløp med verdifall og nedskrivninger. Engasjementsbeløp gjelder utlån, garantier og ubenyttet trekkrettigheter til kunder og i noen av tabellene også kredittinstitusjoner.

Engasjement fordelt på risikoklasser

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.10			31.12.10	
Gjennomsnitt eksponering	Sum eksponering		Sum eksponering	Gjennomsnitt eksponering
		Næringsliv:		
3.655	3.691	Lav risiko	3.786	3.699
1.989	2.225	Middels risiko	2.235	1.994
1.284	1.253	Høy risiko	1.260	1.287
174,5	267	Misligholdt > 0 måneder	267	174,5
171,5	122	Ikke klassifisert	122	171,5
7.273	7.557	Sum næringsliv	7.670	7.326
		Personmarked:		
0				0
6.999	6.616	Lav risiko	9.321	8.995
930	896	Middels risiko	1.141	1110
229	216	Høy risiko	249	257,5
54	65	Misligholdt > 0 måneder	65	54
305	310	Ikke klassifisert	328	324,5
8.517	8.103	Sum Personmarked	11.104	10.741
15.791	15.661	Sum totalt	18.774	18.067

Engasjement fordelt på risikoklasser

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.09			31.12.09	
Gjennomsnitt	Sum		Sum	Gjennomsnitt
eksponering	eksponering		eksponering	eksponering
		Næringsliv:		
3.922	3.618	Lav risiko	3.611	3.914
1.641	1.753	Middels risiko	1.753	1.647
1.080	1.315	Høy risiko	1.314	1.073
91	82	Misligholdt > 3 måneder	82	91
110,5	221	Ikke klassifisert	221	111
6.844	6.989	Sum næringsliv	6.981	6.835
		Personmarked:		
7.970	7.382	Lav risiko	8.669	8.613
904	964	Middels risiko	1.079	962
150	300	Høy risiko	321	161
162	242	Misligholdt > 3 måneder	266	174
46	43	Ikke klassifisert	43	46
9.232	8.931	Sum Personmarked	10.378	9.955
15.461	15.920	Sum totalt	17.359	16.790

Engasjement fordelt på geografisk område

				<i>Konsern</i>
				31.12.10
Engasjementstype	Helgeland	Landet for øvrig	Utland	Sum
Lav risiko	11.587	1.512	8	13.107
Middels risiko	2.779	547	50	3.376
Høy risiko	933	573	2	1.509
Misligholdt	191	140	1	332
Ikke klassifisert	372	77	0	450
Sum	15.863	2.850	61	18.774

Engasjement fordelt på geografisk område

				<i>Morbank</i>
				31.12.10
Engasjementstype	Helgeland	Landet for øvrig	Utland	Sum
Lav risiko	9.266	1.033	7	10.307
Middels risiko	2.609	462	50	3.121
Høy risiko	898	569	2	1.469
Misligholdt	189	142	1	332
Ikke klassifisert	358	74	0	432
Sum	13.321	2.280	60	15.661

Engasjement fordelt på geografisk område

				<i>Konsern</i>
				31.12.09
Engasjementstype	Helgeland	Landet for øvrig	Utland	Sum
Lav risiko	10.278	1.989	12	12.280
Middels risiko	2.370	459	3	2.832
Høy risiko	1.368	265	2	1.635
Misligholdt	291	56	0	348
Ikke klassifisert	221	43	0	264
Sum	14.529	2.812	17	17.359

Engasjement fordelt på geografisk område

				<i>Morbank</i>
				31.12.09
Engasjementstype	Helgeland	Landet for øvrig	Utland	Sum
Lav risiko	9.229	1.760	11	11.000
Middels risiko	2.280	435	3	2.717
Misligholdt	1.355	258	2	1.615
Ikke klassifisert	272	52	0	324
Høy risiko	221	42	0	264
Sum	13.357	2.547	16	15.920

Brutto utlån og garantier er fordelt på næringer og personkundemarked

							<i>Konsern</i>
							31.12.10
	Brutto utlån	Garan- tier	Potensiell eksp.	Individuelle nedskr.	Mislig- hold	Taps-uts. ikke misligh.	
Kommuner og kommunale	1	0	0	0	0	0	0
Forsikring og finans. foretak	11	0	0	0	0	0	0
Jord- og skogbruk	1.119	2	105	1	8	4	4
Fiske og havbruk	571	4	337	3	7	1	1
Bergverk og industri	447	88	138	8	18	1	1
Bygg- og anleggsvirksomhet	766	90	166	1	43	0	0
Varehandel, hotell, restaurant	308	79	91	2	11	0	0
Finansiering, eiendom	721	112	65	2	9	0	0
Transport og tjenesteytende	2.144	175	128	29	55	0	0
Personmarked	10.542	20	544	7	47	2	2
Sum	16.630	570	1.574	53	198	8	8

Brutto utlån og garantier er fordelt på næringer og personkundemarked

	<i>Morbank</i>					
	31.12.10					
	Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksp.	Individuelle nedskr.	Misligehold	Taps-uts. ikke misligh.
Kommuner og kommunale	1	0	0	0	0	0
Forsikring og finans. foretak	11	0	0	0	0	0
Jord- og skogbruk	1.084	2	105	1	8	4
Fiske og havbruk	568	4	337	3	7	1
Bergverk og industri	444	88	138	8	18	1
Bygg- og anleggsvirksomhet	757	90	166	1	43	0
Varehandel, hotell, restaurant	295	79	91	2	11	0
Finansiering, eiendom	673	112	65	2	9	0
Transport og tjenesteytende	2.146	175	126	29	55	0
Personmarked	7.696	20	389	7	47	2
Sum	13.675	570	1.417	53	198	8

Brutto utlån og garantier er fordelt på næringer og personkundemarked

	<i>Konsern</i>					
	31.12.09					
	Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksp.	Individuelle nedskr.	Misligehold	Taps-uts. ikke misligh.
Kommuner og kommunale	1	0	0	0	0	0
Jord- og skogbruk	1.012	2	95	1	7	5
Fiske og havbruk	692	10	184	1	6	0
Bergverk og industri	393	77	139	10	1	0
Bygg- og anleggsvirksomhet	650	87	103	1	30	0
Varehandel, hotell, restaurant	329	89	91	8	9	18
Finansiering, eiendom	1.885	172	161	20	23	71
Transport og tjenesteytende	634	116	59	1	6	5
Personmarked	9.909	19	450	11	43	3
Sum	15.505	572	1.282	53	125	102

Brutto utlån og garantier er fordelt på næringer og personkundemarked

	<i>Morbank</i>					
	31.12.09					
	Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksp.	Individuelle nedskr.	Misligehold	Taps-uts. ikke misligh.
Kommuner og kommunale	1	0	0	0	0	0
Jord- og skogbruk	1.012	2	95	1	7	5
Fiske og havbruk	692	10	184	1	6	0
Bergverk og industri	393	77	139	10	1	0
Bygg- og anleggsvirksomhet	650	87	103	1	30	0
Varehandel, hotell, restaurant	329	89	91	8	9	18
Finansiering, eiendom	1.894	172	161	20	23	71
Transport og tjenesteytende	634	116	59	1	6	5
Personmarked	8.522	19	389	11	43	3
Sum	14.127	572	1.221	53	125	102

Gjenstående løpetid for engasjementer

	<i>Konsern</i> 31.12.10					
	Under 3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år restløpet.	Uten	Total
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	91	0	0			91
Utlån til kunder	1.068	2.263	3.032	10.267		16.630
Garantier*)					570	570
Ubenyttet trekkrettighet					1.574	1.574
Totalengasjement	1.159	2.263	3.032	10.267	2.144	18.865

Gjenstående løpetid for engasjementer

	<i>Morbank</i> 31.12.10					
	Under 3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år restløpet.	Uten	Total
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	635	0	0			635
Utlån til kunder	589	2.148	2.487	8.451		13.675
Garantier*)					570	570
Ubenyttet trekkrettighet					1.417	1.417
Totalengasjement	1.224	2.148	2.487	8.451	1.987	16.297

Gjenstående løpetid for engasjementer

	<i>Konsern</i> 31.12.09					
	Under 3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år restløpet.	Uten	Total
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	75	0	0			75
Utlån til kunder	223	1.675	3.816	9.790		15.505
Garantier*)					572	572
Ubenyttet trekkrettighet					1.282	1.282
Totalengasjement	298	1.675	3.816	9.790	1.854	17.434

Gjenstående løpetid for engasjementer

	<i>Morbank</i> 31.12.09					
	Under 3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år restløpet.	Uten	Total
Per 31.12.08						
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	358	0	0			358
Utlån til kunder	211	1.621	3.550	8.745		14.127
Garantier*)					572	572
Ubenyttet trekkrettighet					1.221	1.221
Totalengasjement	569	1.621	3.550	8.745	1.793	16.278

*Garantier er ikke fordelt på restløpetid

Individuelle nedskrivninger på utlån fordelt på sektor og næring

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.09	31.12.10	Engasjementstype	31.12.10	31.12.09
0	0	Finansinstitusjoner	0	0
	0		0	0
0	0	Kommuner og kommunale foretak	0	0
1	1	Jord- og skogbruk	1	1
1	3	Fiske- og havbruk	3	1
10	8	Industri og bergverk	8	10
1	1	Bygg, anlegg og kraft	1	1
8	2	Handel, hotell og restaurant	2	8
1	2	Transport og tjenesteytende næringer	2	1
20	29	Eiendomsdrift	29	20
11	7	Personmarked	7	11
53	53	Sum	53	53

Individuelle nedskrivninger

	<i>Konsern og morbank</i>		
	31.12.09		
	PM	BM	Sum
Individuelle nedskr. til dekning av tap på eng. 01.01	11	43	54
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individ. nedskrivninger.	-5	-6	-11
Økt individuelle nedskrivninger i perioden, hvor det tidligere er foretatt nedskrivning	0	0	0
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	2	15	17
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-1	-5	-6
Sum individuelle nedskrivninger utlån	7	47	54
* Herav individuelle nedskrivninger på utlån	7	46	53
* Herav individuelle nedskrivninger garantier	0	1	1

Individuelle nedskrivninger

	<i>Konsern og morbank</i>		
	31.12.09		
	PM	BM	Sum
Individuelle nedskr. til dekning av tap på eng. 01.01	12	59	71
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individ. nedskrivninger.	0	-7	-7
Økt individuelle nedskrivninger i perioden, hvor det tidligere er foretatt nedskrivning	0	1	1
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	5	9	14
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-6	-19	-25
Sum individuelle nedskrivninger utlån	11	43	54
* Herav individuelle nedskrivninger på utlån	11	42	53
* Herav individuelle nedskrivninger garantier	0	1	1

Nedskrivninger på grupper av utlån

	<i>Konsern og morbank</i>
	31.12.10
Gruppenedskr. til dekning av tap på utlån og garantier 01.01	55
Periodens endring nedskrivninger av grupper på utlån	3
Sum nedskrivninger av grupper på utlån	58

Nedskrivninger på grupper av utlån

	<i>Konsern og morbank</i>
	31.12.09
Gruppenedskr. til dekning av tap på utlån og garantier 01.01	50
Periodens endring nedskrivninger av grupper på utlån	5
Sum nedskrivninger av grupper på utlån	55

Majoriteten av bankens engasjement befinner seg på Helgeland. Bankens individuelle nedskrivninger og nedskrivninger av grupper på utlån befinner seg også i hovedsak innenfor Helgeland.

Kreditrisiko oppdelt etter kundegrupper

	<i>Konsern og morbank</i>	
	31.12.10	
	Samlet engasjementsbeløp	
Engasjementstype	-med verdifall	-forfalte
Finansinstitusjoner	0	0
Kommuner og kommunale foretak	0	0
Jord- og skogbruk	4	8
Fiske- og havbruk	1	7
Industri og bergverk	1	18
Bygg, anlegg og kraft	0	43
Handel, hotell og restaurant	0	11
Eiendomsdrift	0	9
Transport og tjenesteytende næringer	0	55
Personmarked	2	47
Sum	8	198

Engasjement med verdifall er engasjementer som ikke er misligholdt men som det er gjort individuelle nedskrivninger på.

Forfalte engasjementer er her definert som misligholdt (>90 dager) ved forfallstidspunktet.

Kreditrisiko oppdelt etter kundegrupper

<i>Konsern og morbank</i>		
31.12.09		
	Samlet engasjementsbeløp	
Engasjementstype	-med verdifall	-forfalte
Finansinstitusjoner	0	0
Kommuner og kommunale foretak	0	0
Jord- og skogbruk	5	7
Fiske- og havbruk	0	6
Bergverk og industri	0	1
Bygg- og anleggsvirksomhet	0	30
Varehandel, Hotell, Restaurant	18	9
Finansiering, eiendom	71	23
Transport og tjenesteytende næringer	5	6
Personmarked	3	43
Sum	102	125

Kreditrisiko oppdelt etter geografi

<i>Konsern og morbank</i>		
31.12.10		
	Samlet engasjementsbeløp	
	-med verdifall	-forfalte
Helgeland	8	134
Landet for øvrig	0	64
Utland	0	0
Sum	8	198

Kreditrisiko oppdelt etter geografi

<i>Konsern og morbank</i>		
31.12.09		
	Samlet engasjementsbeløp	
	-med verdifall	-forfalte
Helgeland	86	105
Landet for øvrig	16	20
Utland	0	0
Sum	102	125

Resultatført nedskrivning fordelt på person- og bedriftsmarked

<i>Konsern og morbank</i>			
31.12.10			
	PM	BM	Sum
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-2	2	0
Periodens konst. tap som det tidl. år er avsatt ind.nedsk. for	3	8	11
Periodens konst. tap som det tidl. år ikke er avsatt ind.nedsk.	1	12	13
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-3	-1	-4
Tap på engasjement m.v.	-1	21	20
Periodens endring i gruppe nedskrivning			3
Sum resultatført nedskrivning	-1	21	23

Resultatført nedskrivning fordelt på person- og bedriftsmarked

<i>Konsern og morbank</i>			
31.12.09			
	PM	BM	Sum
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-1	-15	-16
Periodens konst. tap som det tidl. år er avsatt ind.nedsk. for	1	6	7
Periodens konst. tap som det tidl. år ikke er avsatt ind.nedsk.	3	38	41
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-1	-3	-4
Tap på engasjement m.v.	2	26	28
Periodens endring i gruppe nedskrivning			5
Sum resultatført nedskrivning			33

Næringsfordelt nedskrivninger

<i>Konsern og morbank</i>			
31.12.10			
Engasjementstype	PM	BM	Sum
Kommuner og kommunale foretak	0		0
Jord- og skogbruk	0		0
Fiske- og havbruk	4		4
Bergverk og industri	1		1
Bygg- og anleggsvirksomhet	0		0
Varehandel, Hotell, Restaurant	-2		-2
Finansiering, eiendom	15		15
Transport og tjenesteytende næringer	3		3
Personmarked		-1	-1
Sum	21	-1	20
Endring gruppenedskrivning			3
Sum tap på utlån og garantier kunder	21	-1	23

Næringsfordelt nedskrivninger

<i>Konsern og morbank</i>			
31.12.09			
Engasjementstype	PM	BM	Sum
Kommuner og kommunale foretak		0	0
Jord- og skogbruk		0	0
Fiske- og havbruk		0	0
Bergverk og industri		2	2
Bygg- og anleggsvirksomhet		1	1
Varehandel, Hotell, Restaurant		9	9
Finansiering, eiendom		9	9
Transport og tjenesteytende næringer		5	5
Personmarked	2		2
Sum	2	26	28
Endring gruppenedskrivning			5
Sum tap på utlån og garantier kunder			33

6.2 Operasjonell risiko

Styring og kontroll

God intern kontroll og kvalitetssikring er en forutsetning for tilfredsstillende håndtering av operasjonell risiko. Styringsdokumentene og kontrollsystemene er bygget opp for å ivareta effektiv drift, risikokontroll, fornuftige forsiktighetshensyn, korrekt finansiell- og ikke finansiell informasjon, compliance av lover og retningslinjer, og interne retningslinjer og strategier.

Det gjennomføres risikovurdering på alle nivå. Risikovurderingen er dokumentert på overordnet nivå, og gir også oversikt over prosess og nøkkelkontroller i de operative funksjonene. Arbeidet med utviklingen av systemer og prosesser i de operative funksjonene har bidratt til økt fokus på kvalitet og effektivitet, så vel som målrettet drift i konsernet. Dette summeres opp i krav om å holde en viss ansvarlig kapital som sikkerhet for framtidig forventede tap, som konsernet kan bli påført som følge av operasjonell risiko.

Vurdert ut fra organisasjonens kompetanse, organisering og ansvarsdeling, samt konsernets inntjening og soliditet, mener styret at konsernets samlede risikoeksponering er forsvarlig.

Økonomisk kapital

Konsernet benytter basismetoden for beregning av krav til ansvarlig kapital sin skal dekke operasjonell risiko. Beregningsgrunnlaget er 15 % av gjennomsnitt inntekt de tre siste år, multiplisert med 12,5.

7 Styring og kontroll Pilar II

7.1 Metodevalg og beregning av økonomisk kapital

Helgeland Sparebank benytter standardmetoden ved beregning av kredittrisiko og markedsrisiko og basismetoden ved beregning av operasjonell risiko.

Banken har tatt i bruk en beregningsmodell, som ut fra konsernets historiske data og statistikk er grunnlag for beregning av kapitalkrav for tilleggsavsetning utover Pilar I.

7.2 Konsentrasjonsrisiko

Styring og kontroll

Se eget avsnitt under kredittrisiko.

Kapitalbehovet beregnet i tilknytning til minimumskravet (Pilar 1) legges til grunn.

I tillegg måler banken konsentrasjonsrisiko som følge av store enkeltengasjement på utvalgte bransjer. Engasjementets risikoklasse er bl.a. bakgrunn for beregningen.

Økonomisk kapital

Beregningen blir utført i totalrisikomodellen i tillegg til vurdering av bransjeansvarlig.

7.3 Likviditetsrisiko

Styring og kontroll

Styret har fokus på at konsernet skal ha en likviditetsstrategi som ivaretar konsernets tilgang på diversifiserte finansieringskilder og langsiktig funding. Likviditetsstrategien gjennomgås årlig av styret. Det har vært særlig fokus på likviditetsrisiko og nye krav til likviditetsstyring i banker i etterkant av finanskrisen.

Likviditetsrisikoen reduseres gjennom å spre innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. I styringen av konsernets likviditetsrisiko anvendes målkrav for likviditetsindikator 1 (i henhold til retningslinjer fra Finanstilsynet), langsiktig finansieringsgrad, innskuddsdekning og nivå på likviditetsbufferne.

Styret har fastsatt et minstekrav til likviditetsindikator 1 til 100 %. Indikatorverdien beregnes som summen av innskudd, langsiktige innlån og egenkapital målt i % av illikvide eiendeler (utlån og anleggsmidler). Per 31.12.2010 var likviditetsindikator 1 på 104 %. Styret har også fastsatt at andel langsiktige innlån i % av samlede innlån skal utgjøre minst 70 %. Per 31.12.10 var andel langsiktig finansiering 82,3 %, som er godt over målkravet.

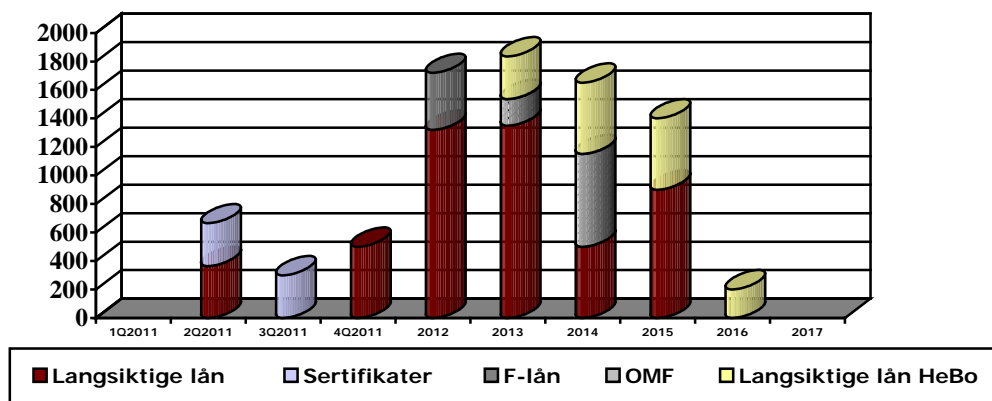
Innskuddsdekningen er et viktig parameter for oppfølging av likviditetsrisiko, det vil si hvor stor andel av brutto utlån til kunder som er dekket ved innskudd fra kunder. Styret har fastsatt minstekrav til innskuddsdekning, og dette kravet var innfridd gjennom hele 2010.

For å begrense konsernets likviditetsrisiko har banken likviditetsreserver i form av ubenyttede trekkrettigheter og plasseringer i likvide rentepapirer. Det er fastsatt minstekrav til nivå på likviditetsbufferne i konsernets likviditetsstrategi. Konsernet har de siste årene gradvis økt både kvaliteten og nivået på likviditetsbufferne, og vil gradvis ytterligere tilpasse bufferne til kommende nye krav til deponi i Norges Bank og nye likviditetsbufferkrav i henhold til Basel III. Konsernets samlede likviditetsreserver vurderes å være tilfredsstillende.

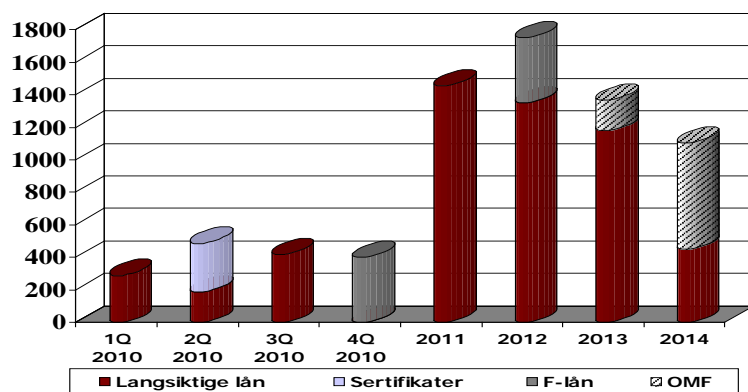
Helgeland Sparebank klarte seg godt gjennom finanskrisen i 2008 og 2009, og opprettholdt et høyt nivå på langsiktig finansiering gjennom hele krisen. For å øke konsernets tilgang til gode finansieringskilder, samt tilgang til statens gunstige låneordninger under finanskrisen, ble Helgeland Boligkreditt AS stiftet høsten 2008 som et heleid datterselskap av banken. I løpet av 2009 deltok konsernet i bytteordningen med staten, og i løpet av 2010 har Helgeland Boligkreditt tatt opp ordinære obligasjonslån med fortrinnsrett i markedet. Per utgangen av 2010 har banken overført godt sikrede boliglån for vel 2,9 milliarder kroner til boligkredittselskapet.

Helgeland Sparebank har ikke offisiell rating fra internasjonale ratingselskaper, men skyggerating stilt av norske meglerhus anses likevel å ha betydning for bankens tilgang til innlånskilder. Siste rating for banken er basert på tall pr 30.06.2010 og var A- fra blant andre DnB Nor og Nordea.

Bankens forfallsstruktur per 31.12.10 er vist i diagram nedenfor.

Bankens forfallsstruktur per 31.12.09 er vist i diagram nedenfor.

Helgeland sparebank utfører også stresstester for å vurdere hvor lenge banken kan overleve et gitt scenario. Rammene i bankens finansstrategi gir begrensninger i hvor stor likviditetsrisiko som tillates.

Økonomisk kapital

Totalrisikomodellen er benyttet ved beregning av kapitalbehov. Banken har definert likviditetsrisikoen som økte refinansieringskostnader på bankens innlån. For beregning av kostnad likviditet har vi benyttet erfaringstall fra finanskrisen.

7.4 Markedsrisiko

Styring og kontroll

Styret har vedtatt en markedsrisikostrategi som fastsetter rammer og overordnet mål for konsernets markedsrisikotoleranse, samt rammer for rente-, kredittspread og aksjepriserisiko. Strategien revideres årlig. Konsernet har ingen aktive handelsporteføljer innenfor renter, aksjer eller valuta.

Renterisikoen styres mot det ønskede nivå gjennom rentebindingen på rentebærende verdipapirer og innlån (sertifikater og obligasjoner), samt ved bruk av rentebytteavtaler

(renteswapper) for å redusere renterisiko knyttet til fastrentelån. Styret har fastsatt ramme for konsernets samlede renterisiko, og renterisikoen er vurdert til å være lav.

Banken har en relativt konservativ strategi for plasseringer i rentebærende verdipapirer, hvor hovedformålet er å sikre tilfredsstillende likviditetsreserver for banken. En konsekvens av dette har vært at konsernet regnskapsførte relativt lave tap på rentebærende verdipapirer under finanskrisen, og tilsvarende relativt lave gevinster på plasseringer i rentebærende verdipapirer i etterkant av krisen.

Konsernet har plasseringer i enkelte børsnoterte aksjer, aksjefond, egenkapitalbevis og øvrige aksjer. Bankens posisjoner i øvrige aksjer er i hovedsak strategisk motivert gjennom investeringer i aksjer i datterselskaper, produktselskaper og lokale investeringsselskaper. Markedsrisikoen knyttet til disse aksjeinvesteringene anses å være moderat.

Konsernets valutarisiko anses å være meget lav, da konsernet ikke har aktive valutaporteføljer.

Økonomisk kapital

Kapitalbehovet for markedsrisiko er beregnet etter standardmetoden i .h.t. minimumskravet i Pilar I. I tillegg er rammer for markedsrisiko i bankens finansstrategi lagt til grunn i Pilar II.

7.5 Forretningsrisiko

Styring og kontroll

Forretningsrisikoen styres gjennom strategiske analyser av bl.a. markedsituasjonen og mulige endringer i rammebetingelser. Helgeland Sparebank har fokus på faktorer som kan påvirke forretningsrisikoen i den overordnede risikovurderingen som er en del av bankens strategi prosess.

Økonomisk kapital

Beregning av økonomisk kapital tar utgangspunkt i volatiliteten i bankens inntekter og kostnader. Økonomisk kapital for forretningsrisiko inngår i konsernets prosess for vurdering av behov for økonomisk kapital etter Pilar II.